

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1180
van **MIEKE SCHAUVLIEGE**
datum: 21 juni 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Poly- en perfluoralkylstoffen (pfas) - Aanwezigheid in afvalstromen

De milieuregelgeving laat nog steeds toe dat stromen afkomstig van afvalverwerkende bedrijven als input mogen gebruikt worden in biogasinstallaties. Voorvallen uit het verleden tonen aan dat dit fraude sterk in de hand werkt. Er ontstaat een risico voor vermenging van gevaarlijke en/of industriële afvalstromen die op die manier moeilijk te handhaven en controleren zijn door de controlediensten.

1. Kan de minister met het huidige vergunningskader en de huidige vergunning garanderen dat er bij de verwerking van afvalstromen geen niet-genormeerde parameters mee vermengd worden tijdens het verwerkingsproces?
2. Is de minister van oordeel dat de huidige regelgeving fraudegevoelig is?
3. Hoeveel afvalverwerkende bedrijven in Vlaanderen hebben een vergunning voor de lozing van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden, in het afvalwater (in de ruime zin, ook bedrijven die afvalwater of slib verwerken)? Graag een opsplitsing per bedrijf en per parameter. Graag ook de lozingswaarde per parameter. En eventuele meetresultaten van staalnamecampagnes die naar aanleiding van een vergunningsaanvraag of controle gebeurd zijn. Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren?
4. Hoeveel mestverwerkingsbedrijven in Vlaanderen hebben een vergunning voor de lozing van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden, in het afvalwater? Graag een opsplitsing per bedrijf en per parameter. Graag ook de lozingswaarde per parameter. En eventuele meetresultaten van staalnamecampagnes die naar aanleiding van een vergunningsaanvraag of controle gebeurd zijn. Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren?
5. Hoeveel biogasinstallaties in Vlaanderen hebben een vergunning voor de lozing van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden, in het afvalwater? Graag een opsplitsing per bedrijf en per parameter. Graag ook de lozingswaarde per parameter. En eventuele meetresultaten van staalnamecampagnes die naar aanleiding van een vergunningsaanvraag of controle gebeurd zijn. Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren?
6. Wat is de opgelegde staalnamefrequentie voor afvalverwerkende bedrijven en op welke basis wordt die vastgelegd? Is dit op basis van het tonnage of ook op basis van de herkomst van de afvalstoffen? Met andere woorden, op welke manier wordt er ook rekening gehouden met een zekere risico-inschatting?

7. Zijn er vaststellingen door de omgevingsinspectie van afvalwerkende bedrijven, mestverwerkingsbedrijven en/of biogasinstallaties waarbij uit staalnamecampagnes bleek dat er lozingen werden vastgesteld van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden, die niet over de juiste vergunningen beschikken? Kan hier een overzicht per bedrijf en per parameter gegeven worden? Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren? Kan ze ook aangeven hoe er opgetreden werd?
8. Zijn er vaststellingen door de omgevingsinspectie van afvalwerkende bedrijven, mestverwerkingsbedrijven en/of biogasinstallaties waarbij uit staalnamecampagnes bleek dat er in verwerkte stromen aanwezigheden werden vastgesteld van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden, die niet over de juiste vergunningen beschikken? Kan hier een overzicht per bedrijf en per parameter gegeven worden? Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren? Kan ze ook aangeven hoe er opgetreden werd?
9. Zijn er vaststellingen door de omgevingsinspectie van voedingsbedrijven waarbij uit staalnamecampagnes bleek dat er in het waterzuiveringsslib aanwezigheden werden vastgesteld van niet-genormeerde parameters, zoals perfluoriden? Kan hier een overzicht per bedrijf en per parameter gegeven worden? Kan de minister daarbij aangeven of er afwijkende staalnames waren? Kan ze ook aangeven hoe er opgetreden werd?

ANTWOORD

op vraag nr. 1180 van 21 juni 2021

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1.

De milieuwetgeving is erop gericht om milieurisico's door menselijke activiteiten te voorkomen, te beperken of te remediëren. Dit gebeurt onder meer door grenswaarden op te leggen voor verontreinigende stoffen bij bepaalde activiteiten of toepassingen. Deze grenswaarden worden vastgelegd op basis van onder meer de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens, sociaal-economische aspecten en de internationale dimensie van de milieuproblematiek.

Door de constante introductie van nieuwe stoffen in onze maatschappij kunnen nieuwe problemen opduiken wanneer deze stoffen tijdens of na de gebruiksfase in het milieu terechtkomen.

Wanneer in afvalstromen zich gevaarlijke stoffen bevinden zonder kwaliteitsnormen, moeten deze minstens worden vermeld in het kader van een vergunningsaanvraag. De niet-melding kan als strijdig met de milieuzorgplicht en schadebeperkingsplicht (art. 5.4.9, §2 DABM en art. 15.1.1, 20° j. 15.2.1 e.v. DABM) worden aanzien.

De milieuwetgeving bevat bovendien generieke bepalingen zoals het voorzorgsbeginsel in het decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid en de zorgplicht van artikel 12, §3 van het Materialendecreet. Bij een identificatie van niet-genormeerde stoffen dient de overheid desgevallend een traject op te starten om de milieurisico's van deze stoffen te identificeren en, indien nodig, het gebruik van afvalstromen met deze stoffen in risicovolle toepassingen te beheersen zodat milieurisico's zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt.

2.

De regelgeving m.b.t. afvalstromen is er onder meer op gericht om onder meer het leefmilieu en de volksgezondheid te beschermen. Het valt helaas niet uit te sluiten dat sommige actoren louter omwille van geldgewin de regelgeving trachten te omzeilen en ook hiermee het leefmilieu en de volksgezondheid in gevaar brengen. Om deze reden dient te worden ingezet op een doortastende handhaving waarbij ook proactief wordt opgetreden. Bij vaststellingen van structurele fraude moet worden geëvalueerd of de regelgeving moet worden aangepast, dan wel of gerichte handhaving van bestaande regelgeving kan zorgen dat de regelgeving beter wordt nageleefd. Ik heb aan mijn administratie opdracht gegeven om de procedures voor kwaliteitsborging in biogasinstallaties grondig tegen het licht te houden en voorstellen voor verbetering te formuleren. Deze oefening loopt momenteel.

3.

Het begrip niet-genormeerde parameters is niet gekend in de Vlaamse wetgeving voor lozingen van bedrijfsafvalwater. Voor lozingen van gevaarlijke stoffen (o.a. perfluoriden) is er een voorzorgsprincipe ingebouwd in de wetgeving, waardoor het lozen van gevaarlijke stoffen in significante hoeveelheden niet kan zonder vergunning. Als een bedrijf PFAS wil lozen, in een concentratie hoger dan de rapportagegrens van de meetmethode (laagste concentratie die nog betrouwbaar kan gemeten worden), dan dient de exploitant hiervoor een emissiegrenswaarde aan te vragen in de vergunning.

Het aantal afvalverwerkende bedrijven dat gevaarlijke stoffen mag lozen, volgens de vergunning, is aanzienlijk. Het aantal afvalverwerkende installaties dat een vergunning heeft voor het lozen van perfluoriden is eerder beperkt, in totaal zijn er 15 bedrijven met lozingsnormen voor perfluoriden – zie bijlage.

4.

Er zijn geen mestverwerkingsbedrijven met een vergunning voor het lozen van gevaarlijke stoffen. Een groot deel van deze installaties heeft het statuut van nullozer.

5.

Er zijn geen biogasinstallaties met een vergunning voor het lozen van gevaarlijke stoffen. Een groot deel van deze installaties heeft het statuut van nullozer.

6.

De staalnamefrequentie voor de aanvaarding van afvalstoffen wordt inderdaad in de wetgeving vastgelegd op basis van risico-inschatting. Afvalstoffen die een hoger risico inhouden op de aanwezigheid van niet toegelaten verontreinigingen, worden aan een hogere staalname- en analysefrequentie onderworpen.

Criteria om de staalname- en analysefrequentie op te leggen zijn onder meer de herkomst, aard van de afvalstof, variatie in samenstelling en het volume van de afvalstroom.

De specifieke staalname- en analysefrequenties variëren per afvalverwerkende activiteit.

7.

De Omgevingsinspectie neemt schepmonsters, mengmonsters of debietsproportionele monsters van het bedrijfsafvalwater volgens een risicogebaseerd staalnameprogramma. Hierin zijn ook afvalverwerkende bedrijven, mestverwerkingsbedrijven en/of biogasinstallaties opgenomen indien zij een lozingsvergunning hebben. Zowel genormeerde als niet-genormeerde parameters worden meegenomen in de analyses. Dit kan onder andere ook betrekking hebben op perfluoriden maar ook op andere parameters uit bijlage 2.3.1. van VLAREM II.

De Omgevingsinspectie bewaart deze gegevens in haar dossieropvolgingssysteem maar een overzicht per bedrijf en per parameter is niet standaard voorhanden.

De Omgevingsinspectie neemt stalen op een representatieve en kwalitatieve manier door toepassing van een intern kwaliteitssysteem of door beroep te doen op monsternemers van erkende laboratoria.

De analyseresultaten van het geloosde bedrijfsafvalwater toetst de Omgevingsinspectie overeenkomstig de bepalingen van het DABM en haar uitvoeringsbesluiten (o.a. afdeling 4.2.6. van VLAREM II).

Bij een overschrijding van de emissiegrenswaarde of het niet-genormeerd zijn van de parameter zet de Omgevingsinspectie de gepaste handhavingsinstrumenten in zoals het proces-verbaal en de aanmaning. Indien de situatie dit vereist, zet de Omgevingsinspectie bestuurlijke maatregelen of veiligheidsmaatregelen in.

8.

De Omgevingsinspectie heeft in het verleden op uitgaande stromen bij afvalverwerkende bedrijven stalen genomen en in bepaalde gevallen de analyse van niet-genormeerde parameters aangevraagd. In bepaalde gevallen stelde de Omgevingsinspectie niet-genormeerde parameters vast boven de detectielimiet. Er kan geen overzicht per bedrijf en per parameter aangeleverd worden, aangezien het aantal niet-genormeerde parameters zeer uitgebreid is. Een lijst van niet-genormeerde parameters afbakenen is uiterst moeilijk op te maken - aangezien de vraagstelling over meer dan PFAS alleen gaat - en dus kan die info ook niet per bedrijf worden gegeven. De informatie is niet op dat detailniveau automatisch te bevragen in de databank van Omgevingsinspectie en het zou per bedrijf manueel opzoekwerk vereisen.

Bovendien werden sommige analyseresultaten opgenomen in processen-verbaal, die overgemaakt werden aan het parket, of maken ze deel uit van lopend gerechtelijk onderzoek, waardoor deze resultaten niet kunnen meegedeeld worden.

De Omgevingsinspectie streeft steeds naar een toestand van conformiteit en richt zich in de eerste plaats op herstel waarbij ze vervolgens ook de afweging maakt of een punitief traject moet worden geïnitieerd.

Wanneer de Omgevingsinspectie een niet-genormeerde parameter vaststelt in een afvalstroom of materiaal dat bestemd is als grondstof, dan pleegt ze hierover overleg met de OVAM, om te beslissen of het materiaal zonder risico's kan worden gebruikt voor de voorziene toepassing. Hierbij wordt eerst onderzocht of de niet-genormeerde parameter in de vastgestelde concentratie valt onder wettelijke verbodsbepalingen voor die parameter. Wanneer geen totaalverbod bestaat, worden de gemeten concentraties van die parameter afgetoetst aan bestaande relevante wetgeving op EU vlak of in andere EU lidstaten. Bij gebrek aan dergelijke wetgeving, wordt gezocht naar bestaande wetenschappelijke kennis over de impact van deze parameter bij de voorziene toepassing. Indien slechts basisinformatie over de parameter beschikbaar is, wordt de gemeten concentratie afgetoetst aan geldende milieukwaliteitsnormen en richtwaarden voor het ontvangende milieucompartiment voor die parameter. Indien de concentratie hoger is, moet een risicoanalyse worden uitgevoerd om verder gebruik van het materiaal toe te laten. Vervolgens koppelt de Omgevingsinspectie hieraan een gepast handhavingstraject.

9.

De Omgevingsinspectie heeft in het verleden op waterzuiveringsslib van voedingsbedrijven stalen genomen en in bepaalde gevallen de analyse van niet-genormeerde parameters aangevraagd.

In bepaalde gevallen stelde de Omgevingsinspectie niet-genormeerde parameters vast boven de detectielimiet.

Een overzicht per bedrijf en per parameter kan niet standaard gegeven worden.

BIJLAGEN

1. [Overzicht bedrijven met lozingsnormen](#)